

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2016 M. LAPKRIČIO 23 D. NUTARIMO NR. 1162 „DĖL SPECIALIŲJŲ PRIEMONIŲ SPECIFIKACIJOS IR SPECIALIŲJŲ PRIEMONIŲ PANAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 23 d. nutarimo Nr. 1162 „Dėl Specialiųjų priemonių specifikacijos ir Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslai:

– įgyvendinti Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 2, 3, 5, 6, 16, 18, 35, 38, 41, 41¹, 46, 50 straipsnių ir 1, 2, 3 priedų pakeitimo, įstatymo papildymo 19¹, 41² straipsniais ir III skyriaus papildymo vienuoliktuoju skirsniu įstatymą, kurio dėstomoje 18 straipsnio 7 dalyje nustatyta tam tikrų institucijų teisė, atliekant savo funkcijas, laikinose bepiločių orlaivių sistemų (UAS) geografinėse zonose Vyriausybės nustatyta tvarka taikyti technines bepiločių orlaivių nutupdymo ir (ar) neutralizavimo priemones;

– tobulinti teisinį reglamentavimą, susijusį su specialiųjų priemonių panaudojimu.

Nutarimo projekte siūloma:

1. papildyti specialiųjų priemonių panaudojimo teisinius pagrindus – duoti nuorodą ir į Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymą;

2. patikslinti specialiųjų priemonių panaudojimo teisinius pagrindus – vietoj negaliojančio Lietuvos Respublikos pataisos pareigūnų veiklos įstatymo nurodyti Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo sistemos įstatymą;

3. Specialiųjų priemonių specifikacijoje (toliau – Specifikacija) siūloma pakeisti „nuotolinio poveikio priemonių“ apibrėžimą: 1) papildoma, kad šios priemonės naudojamos ne tik bepiločių orlaivių neutralizavimui, bet ir jų fiksavimui ir nutupdymui; 2) detalizuojama, kokiais veiksmais gali būti neutralizuojamos kitos nuotolinio poveikio priemonės (t. y. perėmimu, nukreipimu, sustabdymu, blokavimu, atskirų dalių ir veikimo mechanizmų paveikimu ir t. t.); 3) atsižvelgiant į besikeičiančias nuotolinio poveikio priemonių panaudojimo galimybes, papildoma, kad nuotolinio poveikio priemonės gali būti naudojamos kartu su impulsiniais šviesos prietaisais, transporto priemonių priverstinio stabdymo priemonėmis, vandensvaidžiu, taip pat su specialiosiomis priemonėmis nepriskirtomis priemonėmis, kurios gali daryti poveikį asmeniui, asmenų grupei ar transporto priemonei (pvz., nuotolinio poveikio priemonėmis gali būti nugabenamos asmenims reikalingos medicininės pagalbos priemonės (vaistai ir pan.); 4) kadangi kartu su nuotolinio poveikio priemonėmis galės būti naudojamos ir Specifikacijos 2.3, 2.4, 2.7–

2.11, 2.16, 2.20 ir 2.21 papunkčiuose nurodytos specialiosios priemonės, kurių paskirtis (tikslas) daryti poveikį asmenų elgesiui (jį keisti), papildoma, kad nuotolinio poveikio priemonės naudojamos ir asmenų veiksmams valdyti; kadangi kartu su nuotolinio poveikio priemonėmis galės būti naudojamos ir specialiosioms priemonėms nepriskirtos priemonės, kurios gali daryti poveikį asmeniui, asmenų grupei ar transporto priemonei (pvz., nuotolinio poveikio priemonėmis galės būti nugabenamos asmenims reikalingos medicininės pagalbos priemonės (vaistai ir pan.), nustatoma, kad nuotolinio poveikio priemonės naudojamos ir pagalbos, paramos asmenims teikimo tikslais;

4. atsižvelgiant į tai, kad pagal siūlomą Specifikacijos 2.14 papunkčio redakciją nuotolinio poveikio priemonės galės būti naudojamos ir kartu su vandensvaidžiu, Specifikacijos 2.21 papunktyje nustatoma, kad vandensvaidis gali būti montuojamas ir ant nuotolinio poveikio priemonės;

5. Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašą siūloma papildyti nauja sąvoka, dėstoma naujame 3.1 papunktyje, „aktyviais veiksmais vengiantis sulaikymo asmuo“, kuris apibrėžiamas kaip asmuo, padaręs ar galbūt padaręs teisės pažeidimą ir (ar) nevykdantis pareigūno teisėtų nurodymų ar reikalavimų ir aktyviais veiksmais (rankų stangrinimu, įtempimu, traukimu ar lenkimu per alkūnės sąnarį, taip pat įsikibimu į kokią nors kliūtį ar bandymu pabėgti nuo pareigūnų) besipriešinantis sulaikymui;

6. atsižvelgus į šią naujai siūlomą sąvoką, atitinkamai tikslinama Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašo 3.3 papunktyje nurodytos sąvokos „pavojaus nekeliantis asmuo“ apibrėžtis joje atsisakant aktyvių veiksmų, atliekamų vengiant sulaikymo, elemento; atskyrus šias sąvokas, bus užtikrintas aiškesnis skirtingų specialiųjų priemonių taikymas;

7. naujame Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašo 12.3.2 papunktyje siūloma nustatyti, kad pareigūnas prieš pavojaus nekeliantį asmenį, kai toks asmuo aktyviais veiksmais vengia sulaikymo, jo sulaikymo metu gali panaudoti asmens judesių ribojimo priemonės, ašarinius purkštuvus, elektros šoko įtaisy, lazdas (išskyrus smūgių atlikimą), prirėmimo įrankius, skausminius šaudmenis, tarnybinius šunis; šis pasiūlymas grindžiamas tuo, kad dabartinis teisinis reguliavimas (Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos apraše vartojama pavojaus nekeliančio asmens sąvoka) iš esmės susiaurina pareigūnų galimybes panaudoti platesnį specialiųjų priemonių arsenalą; pažymėtina, kad aktyviai besipriešinantis asmuo, nors akivaizdžiai ir realiai gali nekelti tiesioginio pavojaus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, turtui, bet jo aktyvus elgesys sulaikymo metu gali lemti, pvz., pareigūno raumenų arba kojų ar rankų raiščių patempimą, asmuo gali pasišalinti iš įvykio vietos ir pan.; be to, šios naujos asmens, prieš kurį gali būti panaudotos specialiosios priemonės, kategorijos įvedimas turėtų prisidėti sprendžiant ir kitus atvejus, ypač situacijas dėl tarnybinių šunų panaudojimo; atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareigūnai šiuo metu faktiškai neturi teisės panaudoti tarybinio šuns asmens, įtariamo nusikalstamos veikos padarymu bei nevykdančio pareigūno teisėtų nurodymų ir vengiančio pareigūno veiksmų arba nuo jų išsisukinėjančio, sulaikymui, nors tarnybiniai šunys yra specialiai dresuoti, išmokyti sulaikyti ar surasti asmenis, psichiškai juos paveikti, vykdyti kitas specialias pareigūno komandas ar užduotis;

8. Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos apraše siūloma papildyti 12.3.4 papunkčio nuostatą, nustatant, kad prieš pavojaus nekeliančių asmenų grupę naudojamos nuotolinio poveikio priemonės gali būti naudojamos ir pavojaus nekeliančių asmenų veiksmams valdyti, teikti šiems asmenims pagalbą, paramą;

9. taip pat siūloma papildyti Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašą 12.3.5 papunkčiu, nustatant pareigūno teisę panaudoti atitinkamas specialiąsias priemones prieš pavojaus nekeliantį asmenį, kai toks asmuo atsisako paklusti pareigūno reikalavimui pasitraukti į nurodytą vietą, t. y. lazdas (išskyrus smūgių atlikimą); šios specialiosios priemonės panaudojimo aktualumą ir poreikį išryškino ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, paskelbtos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. 517 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo paskyrimo dėl masinio užsieniečių antplūdžio“, valdymo praktika;

10. atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 27 straipsnio 5 dalyje yra numatyta pareigūno teisė transporto priemone stabdyti kitą transporto priemonę blokuojant ir

toks transporto priemonės stabdymas blokavimu yra dažnai naudojamas veiksmas praktikoje, Nutarimo projektu siūloma papildyti Aprašo 12.5.1 papunktį numatant, kad prieš transporto priemonę priverstinio sustabdymo metu, kai transporto priemonės tolesnis vairavimas nekelia pavojaus pareigūno ar kito asmens gyvybei, sveikatai ar turtui, galima panaudoti tarnybines transporto priemonės blokuojant kelius;

11. siūloma Specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašą papildyti nauju 12.7 papunkčiu, nustatančiu, kad prieš bepiločius orlaivius, esančius laikinose bepiločių orlaivių sistemų (UAS) geografinėse zonose, gali būti naudojamos nuotolinio poveikio priemonės bepiločių orlaivių nutupdymo ir (ar) neutralizavimo tikslu.

Nutarimo projektas neįgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV- 72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektu neperkeliamos ir neįgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

Nutarimo projekte vartojamos sąvokos „nuotolinio poveikio priemonės“, „vandensvaidis“ ir „aktyviais veiksmais vengiantis sulaikymo asmuo“ yra aprobuotos Lietuvos Respublikos terminų banke. Šių sąvokų pakeitimai bus suderinti darbo tvarka su Valstybine lietuvių kalbos komisija ir patikslinti Lietuvos Respublikos terminų banke.

Keičiamam nutarimui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Priėmus Nutarimo projektą, kitų teisės aktų priimti nereikės.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Pastabų ir pasiūlymų iš visuomenės negauta.

Nutarimo projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybai, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui.

Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės saugumo departamentas pastabų dėl Nutarimo projekto neturėjo. Aplinkos ministerija per nustatytą terminą pastabų nepateikė, todėl laikoma, kad pastabų dėl Nutarimo projekto neturi. Atsižvelgiant į Vadovybės apsaugos tarnybos pastabą, Nutarimo projekte siūloma sąvokos „nuotolinio poveikio priemonės“ apibrėžtis papildyta žodžiu „fiksuoti“. Nutarimo projektas taip pat sujungtas su 2022 m. kovo 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybei patektu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 23 d. nutarimo Nr. 1162 „Dėl specialiųjų priemonių specifikacijos ir specialiųjų priemonių panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (registruotas TAIS Nr. 21-31099(3)). Šio projekto nuostatos aptartos šio teikimo 5, 6, 7, 9 ir 10 punktuose. Minėtas projektas buvo suderintas su suinteresuotomis institucijomis, patikslintas pagal jų gautas pastabas ir dėl paskutinio projekto varianto Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų neturėjo (2022 m. kovo 31 d. išvada Nr. NV-835).

Nutarimo projektą parengė Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Veiklos analizės ir kontrolės valdybos viršininko pavaduotoja Ieva Naruševičienė (tel. 8 700 59 732, el. p. ieva.naruseviciene@policija.lt) ir Viešosios tvarkos biuro (viršininkas Vytautas Grašys, tel. 8 700 59 430, el. p. vytautas.grasys@policija.lt) Veiklos koordinavimo ir kontrolės valdybos Parengties skyriaus vyriausiasis tyrėjas Augustas Valaitis (tel. 8 700 57 997, el. p. augustas.valaitis@policija.lt). Nutarimo projekto rengimą koordinavo Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės (vadovas Darius Domarkas,

tel. (8 5) 271 8881, el. p. darius.domarkas@vrm.lt) patarėjas Gediminas Ligeika (tel. (8 5) 271 7225, el. p. gediminas.ligeika@vrm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 3 lapai.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
3. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos išvada, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento išvada, 1 lapas.

Vidaus reikalų ministrė

Agnė Bilotaitė

Gediminas Ligeika, tel. (8 5) 271 7225, el. p. gediminas.ligeika@vrm.lt